

semmitől, nem érvényes. Ime nyájas olvasó a független párti nyilatkozat fennírított — különben dicséretre méltó — tartalmának applicatiója a választásoknál. Mi egyéb az egész mint „port a szemébe“? Ignos fallit notis est derisus. A kik nem így applicáltak, ne vegyék magukra. — Azok pedig a kik ezt a porhintést, ezt a fogalom-zavart démoni mesterséggel részint tévtaok hirdetése, részint pedig lélekvásárlás, meg az ígéret és fenyegetések ezreféle nevei által előidézék, magukba nevetve ilyenformán okoskodnak: „A zavar teljes, majd halászunk mi zsiros hivatalokat ebből a zavarosból, és így a maszlag ára szászszorosán visszafordul nekünk, aztán üsse a kő az egész baloldalt ott Pesten; nemcsak, hanem úgy titokban, szívünk mélyében aristocraticus absolutismust óhajtanánk, hogy jusszon érvényre megint az anyaszék területén hajdonában virágozott de már-már elfeledett motto. Együttal azt is megszajuk a t. szerk. urnak, hogy e jó urak közül némelyek nem érik be ezzel az utógondolattal, ezzel a jezuitai „reservatio mentalis“-sal, hanem elmennek odáig, hogy például az alvidéken úgy portálják és úgy adják ki magukat a gyengébbek előtt, mint tizenhárom próbás baloldaliak, s aztán Udvarhelyt az anyavárosban — ha bekerül — azonnal subscribálnak jobboldalnak, elannyira, hogy eljárásukra önkénytelenül eszébe jutnak az embernek az egyszeri örménykereskedő által a furfangos deák tollába diktált posztóvásári kötelevényből a következő tételek: „én alól is megírt... — a ki felül is subscribáltam.“

A szóban forgó választások alkalmából különösen észlelhető volt továbbá az egyének érdemeire vonatkozó szabad vélemény-nyilvánításnak, hogy úgy szóljunk, tüzzel-vassal való üldözése még a miveltseget affectuók részéről is, a mivel pedig csak valódi miveltségük főleg pedig politikai érettségük hiányát árulják el az illetékes bírak előtt. Különben is a ki idegen véleményt tenni nem tud „hogyan kívánhat türetni?“ kérdjük a nagy Kölceseyvel.

Eljő például hozzám valamelyik egyszerű választó polgár s egész bizalommal azt kérdi tőlem: ugyan mondja meg nekem az ur igaz lelkére, Pált válasszam-e bizottsági tagnak avagy Pétert? Én tehát igaz lelkeimre, legjobb meggyőződésem szerint ilyen formán válaszolok a kérdőzőnek: Pálról úgy tudom, hogy sok hasznára volt és van maig is a községnek, a melyben született, azon kívül igazságon, barátságra, atyafiságra vagy ajándékra nem nézve folytatja jelenleg is, azt a hivatali, a melylyel őt a választók többsége az igazságszolgáltatás érdekében megisztelte, s a mi még tám ér valamit: nem egy csatában küzdött életének kockázatásával is annak idejében hazánk ellenségei ellen; szóval: hasznos szolgálatokat tett a községnek, s az eddigiekből következtetve remélhető, hogy ezután is tenni fog még pd. annál többet, mentől több alkalma és ereje leend a cselekvésre. Péterről pedig anyit tudok, hogy még eddig inkább csak készült arra, hogy a községnek szolgálhat tegyen; de hogy teszen-e és milyeneket, az még a jövő títka; azt mondják jó fegyverforgató ő is, de még ezt a tudományát a szabadság és felvilágosodás ellenségei ellen, tudtommal, nem használta.

A politikai téren eddigelő netalán tett szolgálatai pedig érdemlegesen a következő felkiáltásban foglalhatók össze: oh mily nyomorultak! milyen megvetésre méltók ezek a jobboldali urak! Mindezeknél fogva jó lélekkel tanácsolom edes atyámra adja Pála maga szavazatát.

És mit csinál velem Péter, ha ez az ajánlatom egy vagy más uton értésére talál esni?

Szembe fog engem, lecz kézni kezd és azt kérdi tőlem, hogy mertem én vele szembe a választó atyáinak Pált dicsérni és ajánlani? S én már hogy mentegetőztem, hová bujjak az in spe nagy férfin elő? Talán legjobb lesz — úgy-e bár nyájas olvasó — megállanom helyt, és magamnak venni át a kérdező szerepét ilyen formálag: De hát hogy mer az ur, s hogy nem szégyelli engem véleményem és meggyőződésem szabad kimondásáért szembe fogni és lecz kézni?

S minthogy három az isten igaza: lássunk egy harmadik jelenséget is, a mi már a bizottsági tagok által leendő tisztválasztásokra vonatkozik, s annak ominosus előjátékát képezi.

Akad olyan egyén a megválasztott bizottsági tagok közül, tehát a második fokon is, a ki így szól: ha száz votummal bírnek is, úgy sem adnék egyet is Pálnak a dűllőságra, mert ekkor s ekkor keményen megbüntetett azért, hogy ökreimmel itt s itt egy kicsit praeparikáltam, pedig jól elbékélhetünk volna... a dolgot; s lám a választott polgár az önzéstől elvakulva nem látja által, hogy hiszem az ilyen ember más is épen oly szigorán meg fogna büntetni, ha az netalán ő neki tenne kárt és hivatalánál fogva módja lenne benne, s e szerint az anynyira fontos vagyonszolgáltatásnak egyik hü örét nyerné benne a közügy. Biz én sem votizálnék Pála — ugymond a másik — mert akkor ez s ez a kedves ur nagyon megnehezeltne reám, s nem vergetné meg többet a vállamat, pedig ez nekem olyan jól esik, hogy ki nem mondhatom. S ki tudja, hátha még te s tu poharat is kocozintathat velem egy magasasztalt percében az ur ökeme, ha általánosan hüszeges leszek. S ekkor! nó s ekkor: az ég alatt s a föld színén — nem lesz több olyan boldog lény...

De halljunk egy virilist is, hogy az miképpen okoskodik: magam sem votizálok erre s erre a candidaturasra, mert né: intractabilis ember, a mit legjobban kifejez ez a sokat jelentő s az anyaszékben nagyon is felkapott szólásmód: nem lehet vele élni. Nem érti jól az észjogi magas axiomát: Do ut des, facio ut facias. Nem akar semmit tudni arról a practikus közmondásról, hogy: egyik kéz a másikat mossa. Egy szó mint száz: nekem leczkirály kell s punctum.

Azonban — zárjel között legyen mondva — nagyon hisszük, hogy az efféle fajtájú virilisek a szék területén minoritásba fognak maradni.

Nó! s az ilyen önző, orránál tovább látni nem akaró okoskodások s ezekből folyó eljárások miatt hány-szor nem buknak el a választásnál épen az olyan egyének, a kik az igazságszolgáltatásnak s egyáltalában a községnek legbuzgóbb és önzetlenebb munkásai lettek volna. Az ilyen választásokat látva és észelve mondhatta egy híres államférfi eme nagyjelentőségű szavakat: „Mindent a népért, de semmit se a nép általa.“

De hisz a fennirt fogalomzavarak, a belátás hiányából eredő jóhiszemű tévelygések, lélekvásárlások, faragott közép imádása, türelmetlenség és szűkkeblűség az emberek és jól felvéve maguknak az önzőknek is nagy kárára, minden székben és megyében kisebb-nagyobb mérvben napirenden vannak: kiált fel talán egyik vagy másik hazámia e sorok olvasására, de az ezek elleni gyökeres győgmódot szeretnék hallani az irótlól.

A győgszer megvan. A recept a lehető legrövidebb. Csak egy összetett szóból áll, és ez a szó: „Népnevelés.“

Ezt a szót nem lehet elég gyakran és elég hangsúlyosan a magyar kormány és a magyar nemzet fölébe kiáltani, mint hajdan Xerxesnek a „memento“-t. E nélkül a választási jog — akárhová csürjük, csavarjuk a dolgot — legalább is félelmes fegyver a nagy sokaság kezében.

Ezért mondotta, több mint két ezer évvel ezelőtt egy görög bölcs: „Soha se engedj meg, hogy értelmetlen emberek válasszanak!“

Kolozsvár szabad királyi város közigazgatási szervező-rendszabályzata.

(Külön javallat. III. Rész.)

I. FEJEZET.

Kolozsvár sz. kir. város törvényhatósága hatásköre.

1. §. Kolozsvár sz. kir. város polgárainak egyeteme, mint önálló törvényhatóság, gyakorolja a) az önkormányzatot, b) az állami közigazgatás közvetítése jogait az 1870. XLII. t. cz. értelmében; c) ezeken felül országos ügyekkel is foglalkozik, azokat megvitátja, megállapodásait kifejezi, más törvényhatóságokkal és a kormánnyal közli; kérvény alakjában közvetlenül a képviselőházhoz terjeszti. 1870. XLII. t. cz. 1. §.)*

2. §. Önkormányzati jogánál fogva Kolozsvár sz. kir. város saját belügyein önállólag intézkedik, határoz, törvényhatósági rendszabályzatot (Statutum) alkot, határozatait és szabályrendeleteit saját közegei által végrehajtja, tisztviselői választja, az önkormányzat és közigazgatás költségeit megállapítja, s a fedezetéről gondoskodik, a kormánnyal közvetlenül érintkezik.

Az önkormányzat és állami közigazgatás közvetítése köztviszonyok között állnak az állami polgárok bizottsága, h) a tisztviselők, illetve a tanács 1. 2. 18. 43. 47. §§.

II. FEJEZET.

A városi bizottság hatásköre.

3. §. A városi bizottság, mint a törvényhatóság egyenes képviselője, az önkormányzati közigazgatási legfontosabb ügyeket és kérdéseket közvetlenül maga intézi el ugyan (43. §.); de a törvények és kormányi rendeletek gyors végrehajtása s a közigazgatás folytonossága tekintetéből teendői többi részét, önellenőrzése alatt, választott tisztviselőire, illetve a tanácsra ruházza át, a mit azok a törvény által és szabályszerűleg kijelölt hatáskörükben szintén felelősségek alatt végeznek el 15. 73. 74. §§.

4. §. A városi bizottságot, úgy szintén a tanácsot teendőikben segítik a szakosztályok 44. 64. §§.

5. §. A városi bizottság a fenntartott fontosabb ügyeket és kérdéseket nyilvános közgyűléseiben intézi el. A közgyűlés hatáskörébe tartoznak:

- a) A törvények kihirdetése, rendszabályzatok alkotása 2., 43. §§.
- b) A választó-kerületek alakítása 25. §. 43. §. b)
- c) A városi közlekedési vonalak, közmunkák és építkezések feletti intézkedés 43. §. c)
- d) Kölcsönvételek 3. §. c) 43. d)
- e) Törzsvagyon szerzése vagy elidegenítése a törvény korlátai között 3. §. b) 43. §. e)
- f) A költségvetési előirányzat megállapítása s a zárszámadások megvizsgálása 43. §. f)
- g) A tisztviselők (65. §), az igazgató (22. §), bíráló választmány (38. §), szakosztályok (44., 64. §§) és küldöttségek megválasztása; a főispán által, a belügyminisiterium jóváhagyásával felfüggesztett polgármester helyettesítése (53. §. f.), valamint egyéb, időközben főispánilag történt helyettesítések feletti intézkedés (55. §), az 1870. XLII. t. cz. 54—55. §§-aiban meghatározott esetek kivételével.
- h) A tisztviselők ellenőrzése, felelősség alól felmentése, felfüggesztése, ugy ellenök a tisztviselők elrendelése 43. §. h. 78. §.
- i) A tisztviselők, a segéd és kezelő hivatali személyzet s a szolgák fizetésének szabályozása, felemelése vagy leszállítása 43. §. i)
- k) Uj hivatalok és állomások felállítása, vagy régiók megszüntetése 43. §. k)
- l) A városi kezelésére vagy felügyeletére alatt álló

*) Az általánosságban tartott szak-idezetek (§.) az egész szervezési munkálatban az 1870-ik évi XLII. t. czikkből vannak véve. Más idezéseknek az illető törvény száma is esetéről-esetéről meg van jelölve.

pénztárak megvizsgálása, az erre vonatkozó jelentések tárgyalása és ezek iránti intézkedés 43. §. l)

m) Kérelmezési és levelezési jog gyakorlása 43. §. n)

n) Indítványok tárgyalása 43. §. o)

o) Felirati jog gyakorlása 43. §. p) általános értelemben véve, valamint a törvénybe ütköző kormányrendelet ellen a 16. §. értelmében.

p) A város jogai, fekvő birtokai, királyi kisebb haszonvételei, s általában minden más jövedelmi források, nem különben egyéb magán gazdasági és építkezési ügyek feletti intézkedés, rendelkezés és az elől említettnek a város javára gyümölcsösztetése 2., 64. §§.

q) A város számadó tisztjei számadásainak, valamint az évi zárszámadásnak a rendes számvevő által történt megvizsgálása után egy felülvizsgáló bizottság elé terjesztetése és felülvizsgálhatása végett, egy elnökből és 4 tagból álló bizottság megválasztása, mely bizottság tagjait előre megszabott jutalomban részesíti.

r) A tisztviselők, illetve a tanács által a törvény, vagy ezen törvényhatósági rendszabályzat intézkedéseire kezes, vagy egyébként kötelezőségekből folyólag előterjesztett jelentések, vagy a közgyűlés tagjai által hozzájuk intézett kérdésre adott felelet tárgyalása és ennek következtében való intézkedés 14. §.

s) A város által fenntartott vagy segélyezett iskolákra való főfelügyelet és rendelkezés.

t) A városi polgársági jog megadásának és a saját kebelébe felvétel módzatának meghatározása. 1871. XVIII. 11., 14., 17. §§.

u) Az ügyrend és házszabályok megállapítása 46. §.

v) Mindazon ügyek, melyeket az 1870. XLII. t. cz. vagy más törvény a városi bizottsághoz és közgyűléséhez, vagy korábbiak az ugynevezett képviselőtestülethez utasítanak.

6. §. A városi bizottság minden hónap 15-én, vagy ha e nap vnsárnagra vagy ünnepnagra esnék, az utána következő hétköznapon rendes közgyűlést tart. Ezek közül a május 15-ki közgyűlésen a múlt évi zárszámadások megvizsgálása, az október 15-iken a következő évi költségvetés megállapítása tárgyalandó és év végeig elítendő. A főispán, ennek akadályoztatása esetében a polgármester hívja össze szabályszerűleg a rendes, valamint a rendkívüli közgyűlést annyiszor, a mennyiszer szükségesnek látja, a bizottsági gyűlés azt előre meghatározza, vagy időközben 25 bizottsági tag neve aláírásával ellátott írásban kívánja (42. §.) egybevetve ez 1848-ik évi XXIII. t. cz. 30. §-ával és az 1871. XVIII. t. cz. 58. §-val.) A közgyűlésen a jelen levők határoznak. A bizottság azon tagjai, kik a határozathoz járultak, egyetemesen felelősök, egymás közt azonban a kárterítés esetében egyelőlen kötelezve vannak 74. §.

III. FEJEZET.

A közigazgatás.

7. §. Az állami közigazgatás közvetítésében azon jogokat, miket törvény vagy rendszabály ruház a városi bizottságra (15. 18. §§.), valamint az önkormányzattól folyó keblu folytonos közigazgatási hatalmat Kolozsvár szab. kir. város törvényhatóság területén a a bizottság nevében, a polgármester és tanács gyakorolja, a mellé rendelt segéd hivatali és szolga személyzettel 2. 63. 64. §§.

A közigazgatás ágai s a tisztviselők létszáma.

8. §. Kolozsvár szab. kir. város közigazgatási hatósága két főágira osztik: a) szorosan vett közigazgatási, b) pénzügyi és majorsági vagy ugynevezett községi osztály, a megfelelő tisztviselő, segéd hivatali és szolga személyzettel.

I. Közigazgatási osztály.

Ennek osztályai: a) Belügy: tisztviselői s szolga; a polgármester, 4 előadó tanácsos, főjegyző, tisztviselő, levéltárnok, aljegyző, igató, elnök fogalmazó, 1 első osztályú írnok, a ki levéltárolás is, 4 másodosztályú írnok, hivatali szolga az ajtón-álló.

b) Rendőrségi ügy: vezetője a főkapitány, ki egy szerszind a tanács tagja, tisztviselői: 1 rendőrtitkár, 2 alkaptány, 3 rendőrségi ügynök, 1 első-, 2 másodosztályú írnok, 1 díjnok, 6 tizedkapitány, 6 tizedjegyző, 6 tizedszolga, 13 éjjeli őr, 30 várososzolga, 4 lovas várososzolga, közigazgatási foglár, 2 dolgozóházi szolga.

c) Egészségügy: vezetője a főorvos, egyéb személyzele: 2 alorvos, állat-orvos, 2 baba.

d) Adóügy: vezetője 1 első osztályú adótitkár, ki a tanácsülésekben adóügyi előadó, egyéb személyzele: 2 másodosztályú adótitkár, pénztárnok, ellenőr.

e) Árvaügy: vezetője a polgármester, ki az árvaszék elnöke, akadályoztatása esetében az általa kijelölt helyettes, egyéb személyzele: 2 ülnök, egyik a számvető teendőit végzi; tisztviselő, jegyző.

II. Pénzügyi és majorsági vagy községi osztály.

Ennek tisztviselő, segédhivatali és szolga személyzele: a házi pénztárnok, ellenőr, számtiszt, számvető, mérnök, tisztviselő, erdőmester, városszolga, mezzei rendőr főnök, mezzei erdőrege, szállás- és fuvarbiztos, szegények és temető felügyelője, albiztos, katonai laktanya-felügyelő, szegények háza gondnoka, dolgozóház felügyelője, felső jóságú biztos, alsó jóságú biztos, 3 borfogyasztási biztos, órahúzó és igazgató, majorsos és béres-felügyelő, kutsináló, sétateri kertész és két őr, kéményseprő, 5 városi szeméthordó, 4 járdatisztító, 2 katonai laktanya-szolga, 2 dolgozóházi hajdu, 4 hidcsináló, 4 utász, árnyékszékartakító, kutyafogdosó, 2 lovas határjáró, 4 szénafülepész, 2 helybeli, 11 vidéki erdőpásztor, gátmester, lámpalifügylő, lámpagyújtó, béresek.

(Folyt. köv.)

Jelentés a kolozsvári jótékony négyelet választmányának február 9-én tartott üléséről.

1. Az egylet tagjaira lettek Perl Józsefné és Korbuly Ida.

2. Gr. Lázár Miklósné, mint a bálók ügyében kiöltött bizottság elnöke, beadja jelentését az egylet javára f. évi január 16-án és február 6-án rendezett bálokról, mely szerint az első alkalommal:

az összes bevétel volt . . .	553	frt 60	kr.
„ kiadás „ „ . . .	271	„ 50	„
„ tiszta bevétel . . .	282	„ 10	„
utolsó alkalommal:			
az összes bevétel volt . . .	928	frt 40	kr.
„ kiadás „ „ . . .	271	„ 27	„
„ tiszta bevétel . . .	657	„ 13	„

A két bál utáni tiszta jövedelm: 939 frt 23 kr.

Felül fizettek a két alkalommal: dr Machik 8, gr. Péchy Manó 16, gr. Bethlen Gábor 3, br. Huszár Ádám 4, Incedi Sámuel 2, dr Fischer Lajos 3, Feldmann László 4, N. N. 1, Antos János 2, br. Bánffy Kálmán 1, Veiszbach Johanna 4, dr Brandt 9, Keserü Mózés 4, dr Máthé 1, Szőcs Béla 3 forintot.

3. A választmány a jelen ülésben 9 folyamodonak havi részletekben kiadandólag 77, ötnek egyszermindenkorra 20, együtt 97 forintot utalványozott.

Kovácsi Antal.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, február 12. 1872.

— **Ö Felsege a király** f. hó 8-án este a frónörökössele és Gizella főhercegnővel Salzburgból Bécsbe érkezett.

— **Király ö Felsege s a királyi gyermekek** megérkezését jelző sürgönyt a királyi lakban minden perczben várják, az elfogadásra minden előkészület megvan téve, ö Felsege a királyné március 15-én érkeznek meg s ápril végéig marad részint Budán, részint, ha az idő engedi Gödöllőn. Az udvar május 1-én megy ismét vissza Bécsbe.

— **A közlekedési minisiterium** kebelében f. hó 17-én nagy műszaki tanácskozás fog tartatni, melynek tárgyát a Pesten felállítandó dock-ok és entrepot-képezték. E tanácskozásra a minisiterium Pest városát is meghívta, mely magát két hatósági tagja által fogja képviseltetni.

— **A honvédelmi minisiterium** értesítette az összes minisiteriumokat, hogy a pesti kir. fegyvertár, mely a honvéd felszereléseket eszközözi, más nemű fegyverek gyártását is elvállalja. Az ily megrendelt fegyverek jóságáról kezeskedik az, hogy mielőtt azok kiadatnának, a honvédbizottság által meglesznek vizsgálva.

— **A kolozsvári rom. cat. nagyobb növelde** (seminarium) ifjusága, a lyceumi dalárda teremben, zenével összekötött műkedvelői előadást rendezett vasárnap délután az önképző kör javára, mely alkalommal Obernyik Károlynak „Nötlen férj“ című 3 felvonásos vigjátékát adták elő. A jelen volt szépszámu közönség buzditó tapsokkal kísérte az ifjuság törekvéseit. Hétfőn délután a kisebb növelde Convictus ifjusága rendez zene, szavallati és színi előadást.

— **A légszuszóvilágítás** fölszerelése a színházban annyira elkészült, hogy legközelebb megnyitathatják, a mi a vállalkozó Fährndrich urnak a jövő hét folytán várható megérkezésével meg is fog történni.

(—) **A kolozsvári kör táncszívalma** már évek óta a farsangi naptárban ünnepeis vörös betűvel van megjelölve. A városi előbbekölő köreinek nagyobb része ma is mind jelen volt. A fényesbűnű fényes öltözékek, roppant uszályokkal, festői képet nyújtottak; nehéz at-lasz, csipke, illusion, pompás virágokrátak mindenféle — szóval a szépség és elegancia, a mai mulatságban teljes fényben és pompájában képviselve volt. Szép számu közönség gyűlt össze, nem oly nagy ugyan, mint tavaly, de épen elég arra, hogy a terem telve legyen, s a divatozó hosszú uszályos ruháknak ne kelljen nagyon szorulni. Tíz órakor, ugyszólván, még üres volt a terem.

Az a negyven-ötven ember egy elveszett benne, hogy „tubus“-sal kellett egymásnak jóestét kívánni. Tíz óra után azonban a közönség nagyobb számmal kezdett gyülekezni. A jökédv csakhamar összefutott a különböző köröket, s úgy együttartotta, hogy reggeli 5 órakor is csak alig tudtak szétválni. E jökédv volt az oka, hogy a szünidő csak éjfélutáni 3 óra körül végződött, mert a kiszabott négyeseken kívül, a többi tánc alig ért véget.

A cotillion egy igen szép és diszesen kötött koszorút mutatott, mely Hatfaludi István rendezése mellett szépen sikerült. A füzértánc után a közönség nagyrésze oszlani kezdett; miután e mai mulatság a farsangnak utolsó elte-bálja volt — valóban sajnálva néztük a kedves kör felbomlását. Illó volna még a rendezőségéről sem feledkezni el, ha annak e sorok írója is egyik tagja nem lett volna. De miután jömagunk a rendezésben csak névleg szerepeltünk, a tényleges rendezőkörül, egy a bál elnökeiről, minden habozás nélkül mondhatjuk el, hogy mindent elkövettek a közönség igényeinek kielégítésére, s ekkép meg is érdemlik a teljes méltánylatot.

— **E hó 8-kán** volt az első diszbed gróf Andrássy külügyminisiternél. Első sorban hivatalosok voltak és megjelentek: a török, a francia és az angol nagy követ, utóbbi nejevel (a német birodalom nagy követe ez idő szerint nincs Bécsben); Orosz-, Olasz- és Bajorország követei hasonlóan nejeikkel, a német-alföldi követ, azután Wenkheim Béla báró minisiter, herczeg Auersperg Adolf minisiterelnök. Kuhn altábornagy és Holzgethan báró közös minisiterenek, ö Felsege első főhadsegéde, Bellegarde gróf, Grünne gróf lovassági tbnok

